

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง : โรงเรียนบ้าน โนนตาลหนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ผลการวิจัยสรุป อภิปรายผล และเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้าน โนนตาลหนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้าน โนนตาลหนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 2 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้าน โนนตาลหนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 2 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 77 คน โดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง จำนวนทั้งหมด 17 คน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง ผู้วิจัยประเมิน โดยทำการเก็บข้อมูล จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง หมู่ 12 ตำบลไพรขลา อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดำเนินการดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละสรุปในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

1.2 ข้อมูลจากการเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์

สังเคราะห์ ประมวลผลจากบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มและนำเสนอข้อมูลโดยการเขียนบรรยายแบบความเรียง

3. แบบเก็บข้อมูล จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง หมู่ 12 ตำบลไพรขลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และนำเสนอข้อมูลโดยการเขียนบรรยายความเรียง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลและสรุปผลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ที่ตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ผู้นำชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่น จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 45 คน นักเรียน จำนวน 15 คน ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 77 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และมีจำนวนมากที่สุดในช่วงอายุ 30 – 39 ปี

1.2 สภาพปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สภาพปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ข้อมูลใน

ภาพรวม พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ เป็นปัญหาระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75) รองลงมาคือ ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน เป็นปัญหาระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71) ตามด้วย ด้านการวางแผนและบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นปัญหาระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.60) และ ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา เป็นปัญหาระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.37) ตามลำดับ รายละเอียดของสภาพปัญหาในแต่ละด้านเป็นดังนี้

1.2.1 ด้านการวางแผนและบริหารจัดการสถานศึกษา

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนบ้านโนนตาลหมามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการวางแผนและบริหารจัดการสถานศึกษา ข้อมูลในภาพรวมพบว่า ในส่วนของระดับปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพศึกษาด้านการวางแผนและบริหารจัดการสถานศึกษา นั้น ภาพรวมพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาในระดับมาก ประเด็นที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ การกำหนดนโยบายและวางแผนของสถานศึกษาได้เหมาะสมพร้อมทั้งกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานสอนของครู รองลงมาคือ การควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายสถานศึกษา และ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามลำดับ

1.2.2 ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนบ้านโนนตาลหมามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในส่วนของระดับปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพศึกษาด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ นั้น ภาพรวมพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาในระดับมาก ประเด็นที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีศักยภาพเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพพร้อมที่จะดำเนินงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อการสอนคละชั้น เน้นการสอนแบบบูรณาการ ตามด้วย ด้านการวิจัยพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

1.2.3 ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนบ้านโนนตาล

หนามแท่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในส่วนของระดับปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน นั้น ภาพรวมพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาในระดับมาก ประเด็นที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน รองลงมาคือ ด้านการจัดอัตรากำลังครูในโรงเรียนขนาดเล็กให้เพียงพอตามเกณฑ์ แก้ปัญหาการขาดแคลน ครูด้วยรูปแบบต่างๆ ตามด้วย ด้านการจัดทำมาตรฐาน โรงเรียนขนาดเล็กด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์ ตามลำดับ

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในส่วนของระดับปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา นั้น ภาพรวมพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ ด้านการวิจัย และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม มาเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับรู้ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามด้วย ด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสองของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง ทั้ง 4 ด้าน ในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษา

โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง และชุมชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจที่ชัดเจน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและตัวแทนผู้ปกครอง ร่วมวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันกำหนด

นโยบายและวางแผนของสถานศึกษาได้เหมาะสม ควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานสอนของครูให้ชัดเจน และกำกับติดตามใกล้ชิดเนื่องจากปัญหาครูสอนไม่ครบชั้นและมีภาระงานมาก ควรพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และใช้สื่อ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรดำเนินการจัดให้มีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล โครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายสถานศึกษา

2.1.2 ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มให้ความสำคัญและร่วมแรงร่วมใจคิดเห็นอภิปราย สรุปได้ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค แต่การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร โดยสรุปได้ว่ามีครูไม่เพียงพอ โรงเรียนควรเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลไพโรชลา เพื่อขอรับการสนับสนุนครูอัตราจ้างเพื่อแบ่งเบาภาระครูและผู้บริหาร ชุมชนจะระดมทรัพยากรเพื่อช่วย โรงเรียนในการจ้างครูอัตราจ้าง และจะนำเสนอประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังข้อคิดเห็น โรงเรียนมีครูสอนไม่ครบชั้น ดังนั้นควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อการสอนคละชั้น เน้นการสอนแบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างระดับความสามารถ ซึ่งอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน โดยใช้วิธีการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer Support) โดยส่งครูไปอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อแก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูป ที่สามารถพัฒนา ตลอดจนการนำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และระบบคอมพิวเตอร์มาเสริมการเรียนการสอน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การหมุนเวียนครู นิเทศ ติดตาม กำกับ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง วิจัยและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นนักเรียนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น โดยมีการ วางแผน ดำเนิน และมีโครงการ/กิจกรรม เพื่อติดตามพัฒนาการนักเรียนรายบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนและจัดทำวิจัย

เพื่อพัฒนาสื่อและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียนควรมีโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีแผนงานการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน ให้ได้ระดับคุณภาพ ดี ทุกมาตรฐาน โดยการจัดทำแผนงาน กิจกรรม การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจของชุมชนและผู้ปกครองว่า โรงเรียนบ้านโนนศาลหนามแท่งจะจัดการศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยความร่วมมือกันของผู้เกี่ยวข้อง

2.1.3 ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของ โรงเรียน

โรงเรียนควรทำมาตรฐาน โรงเรียนขนาดเล็กด้าน งบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์ ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แก่นักเรียนในโรงเรียน อย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งในส่วนของสถานที่ สภาพแวดล้อม บริบทต่างๆ ชุมชนเต็มใจ เข้ามาร่วมกันพัฒนา ซึ่งชุมชนช่วยเหลือได้ในส่วนของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงภูมิทัศน์ในโรงเรียน ควรจัดทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์โรงเรียนเพื่อสนับสนุนทางด้านวิชาการ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยใช้ภูมิทัศน์เป็นสื่อ แต่ปัญหาของจัดอัตรากำลังครู ในโรงเรียนขนาดเล็กให้เพียงพอตามเกณฑ์ ควรแก้ปัญหาการขาดแคลน ครูด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น สอนแบบบูรณาการเนื้อหา บูรณาการกลุ่มอายุ (คละชั้น) ครูเวียนสอน ครูฝึกสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนช่วยกันระดมทรัพยากรเพื่อจ้างครูเพื่อให้ครูเพียงพอในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และควรพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติงานได้ในสภาวะการณ์ ที่โรงเรียน มีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในทุก ๆ ด้าน เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องเขียน แบบเรียน อาหารกลางวัน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมีความพร้อมในการเรียนจบ การศึกษา สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

2.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

โรงเรียนควรพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเข้ามาช่วยเหลือ โรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กและรับ โอน โรงเรียนบางส่วนเพื่อเปลี่ยนสภาพเป็นศูนย์เด็กปฐมวัย แหล่งเรียนรู้ของชุมชน เติริม ความพร้อมในการมีส่วนร่วม ให้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ

เพื่อให้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วม การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของการมีส่วนร่วม ควรจัดให้มีระบบและกลไกในการระดมทรัพยากรที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม โปร่งใส มีแผนการดำเนินการที่ชัดเจนว่าจะนำทรัพยากรที่ได้ไปพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านใด ๆ บ้าง ผลประโยชน์ที่ผู้บริจาคจะได้รับ อาทิ เช่นการลดหย่อนภาษี ควรมีการ วิจัย และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม จัดหา Best Practice การมีส่วนร่วมมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับรู้

2.2 คำเนิการพัฒนาคคุณภาพทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง : โรงเรียนบ้าน โนนตาลนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีรินทร์ เขต 2 โดยการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามแผนงานวิจัยการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน โดยนำกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มาเป็นรูปแบบในการ พัฒนา ดำเนินการดังนี้

กระบวนการพัฒนาคคุณภาพ โดยการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน

2.2.1 การวางแผน (Plan : P) แต่งตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน มีการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้คณะทำงานตามคำสั่งที่แต่งตั้ง ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คณะครู ค้ำแทนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ค้ำแทนนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงานศึกษาข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนบ้าน โนนตาลนามแห่ง จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ ศึกษาปัญหาอุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียน จัดทำแผนพัฒนาคคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระยะปานกลาง 4 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2553 แผนงานการพัฒนาระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิจารณาให้ความเห็นชอบ เสนอของบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และตอบสนองกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบ 2

2.2.2 การปฏิบัติ (Do : D) ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการตามแผนงานการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน โดยจัดทำและดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรม ดังนี้ โครงการเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรม ลูกเสือ-เนตรนารี โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยใน โครงการวันสำคัญ โครงการโรงเรียนสีเขียว โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงการออมแล้วไม่จน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 โครงการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬากรีฑานักเรียน โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการเกษตรพอเพียง โครงการงานอนามัยโรงเรียน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา ที่หลากหลาย จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะวาดภาพระบายสีในวันสำคัญต่างๆ จัดกิจกรรมประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น จัดกิจกรรมกีฬาในโรงเรียน และเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระดับตำบล โรงเรียนนำนักเรียนเข้าร่วมงานประเพณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพรขลาจัดขึ้นและงานประเพณีในชุมชน จัดทำโครงการสอนดนตรี-กีฬาไทยที่บ้าน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 3 โครงการสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ โครงการส่งเสริมการอ่าน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 4 พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อการสอนลดชั้น เน้นการสอนแบบบูรณาการ ครูเข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงาน ผลิตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูป นำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและระบบคอมพิวเตอร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน จัดทำโครงการทัศนศึกษานอกสถานที่ สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 6 โครงการส่งเสริมโครงการงานวิทยาศาสตร์ โครงการเกษตรพอเพียง สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 7

2.2.3 การตรวจสอบแก้ไข (Check : C) ผู้บริหาร ได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม การบริหารจัดการการพัฒนาระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน โดยคณะกรรมการได้จัดทำแบบบันทึกข้อมูลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม และได้ดำเนินการตรวจสอบแก้ไข ดังนี้ ผู้บริหาร

คณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม โครงการ/กิจกรรม วัดผลและประเมินผล เมื่อจบโครงการ/กิจกรรม โดยใช้แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบประเมิน แบบสรุปผลโครงการ แบบสรุปผลการปฏิบัติงาน แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม แบบสัมภาษณ์ ประเมินการเรียนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายปี การรายงานผลโครงการ แบบรายงานการจัดกิจกรรม แบบสำรวจ แบบประเมินพฤติกรรม ทะเบียนคุมเงินออมทรัพย์และสมุดบัญชีธนาคารประเมินผลจากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ตรวจสอบผลงาน / ใบงาน แบบรายงานผลการปฏิบัติงานวิทยากร แบบทดสอบ เพิ่มสะสมผลงาน

2.2.4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act : A) ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขมานำเสนอเพื่อใช้เป็นแผนในการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษาปีการศึกษาต่อไป โดยควรมีการประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรวางแผนกำหนดกรอบเส้นทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้มีผลการประเมินที่ชัดเจน มีร่องรอยการนิเทศ กำกับติดตาม โดยนำผลการประเมินแต่ละโครงการมาปรับปรุงสำหรับโครงการที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ หรือโครงการไม่สามารถวัดผลประเมินผลได้จากตัวชี้วัดความสำเร็จและนำไปพัฒนาโดยจัดทำโครงการ กิจกรรมเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานการศึกษา เต็มตามศักยภาพ

3. ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสองจากการดำเนินงานตามแผนการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการพัฒนาดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลจากรายงานผล การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง ตั้งอยู่หมู่ 12 ตำบลไพรขลา อำเภอลืออำนาจ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการประเมินรอบสอง เมื่อวันที่ 23 – 25 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน สรุปผลได้ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่าเฉลี่ย = 3.31 ระดับคุณภาพ ดี มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย

สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ค่าเฉลี่ย = 3.39 ระดับคุณภาพ ดี มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมี
 สุขทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี และกีฬา ค่าเฉลี่ย = 3.04 ระดับคุณภาพ ดี
 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มี
 ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ย = 2.95 ระดับคุณภาพ ดี มาตรฐาน
 ที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ค่าเฉลี่ย = 3.17 ระดับคุณภาพ ดี
 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย = 2.91
 ระดับคุณภาพ ดี มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงาน
 ร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ค่าเฉลี่ย = 3.09 ระดับคุณภาพ ดี

3.2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง พบว่า ผู้ปกครอง
 นักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความพึงพอใจในด้านการ
 พัฒนาคุณภาพการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ความพึงพอใจที่ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
 และค่านิยมที่พึงประสงค์ และความพึงพอใจที่ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง พัฒนาคูณภาพการศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็กตามแนวทางการปฏิรูป
 การศึกษารอบสอง : โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคูณภาพการศึกษาของ โรงเรียนบ้าน
 โนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศูรินทร์ เขต 2 จากการวิเคราะห์
 ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ มีระดับปัญหา
 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย = 3.75 ประเด็นที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียน
 และครูผู้สอนมีศักยภาพเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพพร้อมที่จะ
 ดำเนินงานในโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโรงเรียนบ้านโนนตาลหนาม

แห่งไม่มีผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับการแต่งตั้งให้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูสอนไม่ครบชั้น ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เกียรติพงศ์ อุ่นใจ (2549 : 91) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 กล่าวว่าปัญหาของปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ ด้านบุคลากร ภาพรวม พบว่า เป็นปัญหาระดับกลางปัจจัยที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูสอน ไม่ครบชั้นเรียน ครูสอน(รวมทั้งครูอัตราจ้าง)ไม่เพียงพอกับเด็ก และครูสอน ไม่ตรงตามเอก

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแห่ง ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ด้านการวางแผนและบริหารจัดการศึกษา ชุมชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจที่ชัดเจน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและตัวแทนผู้ปกครอง ร่วมวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันกำหนดนโยบายและวางแผนของสถานศึกษาได้เหมาะสม ควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานสอนของครูให้ชัดเจน และกำกับติดตามใกล้ชิดเนื่องจากปัญหาครูสอนไม่ครบชั้นและมีภาระงานมาก ควรพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และใช้สื่อ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรดำเนินการจัดให้มีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล โครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ วงละคร (2549 : 70-80) ศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษา “ด้านผู้บริหารควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละมาตรฐานควรกระจายอำนาจการบริหารจากหน่วยงานต้นสังกัดให้แก่สถานศึกษามากยิ่งขึ้นในทุกด้าน มีการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ จัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ จัดรูปแบบระบบ วิธีการในการจัดการเรียนรู้ไม่ครบชั้น เพิ่มงบประมาณค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้สอย รวมทั้งชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา”

ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการศึกษา เนื่องจาก

เป็นงานที่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคน อย่างเสมอภาค โรงเรียนควรเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลไพขลา เพื่อขอรับการสนับสนุนครูอัตราจ้างเพื่อแบ่งเบาภาระครูและผู้ปกครอง ชุมชนจะระดมทรัพยากรเพื่อช่วยโรงเรียนในการจ้างครูอัตราจ้าง ควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อการสอนคละชั้น เน้นการสอนแบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างระดับความสามารถ ซึ่งอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน โดยใช้วิธีการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมใจ (Coopertion) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer Support) โดยส่งครูไปอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อแก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลิดและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูป ที่สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการนำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และระบบคอมพิวเตอร์มาเสริมการเรียนการสอน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การหมุนเวียนครู นิเทศ ติดตาม กำกับ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง วิจัยและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นนักเรียนอ่านออก เขียนได้ กิเลขเป็น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ บงกช พรหมจันทร์ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดลำพูน ตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก พบว่า ต้องให้ครูพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องการให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลโดยใช้วิธีการหลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยมีการ วางแผน ดำเนิน และมีโครงการ/กิจกรรม เพื่อติดตามพัฒนาการนักเรียนรายบุคคล จัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนและจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีต่อผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียนควรมีโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีแผนงานการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน ให้ได้ระดับคุณภาพ ดี ทุกมาตรฐาน โดยการจัดทำแผนงาน กิจกรรม การประเมินผล ติดตามตรวจสอบคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจของชุมชนและผู้ปกครองว่า โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแห้งจะจัดการศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยความร่วมมือกันของผู้เกี่ยวข้อง

ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน โรงเรียนควรทำมาตรฐาน โรงเรียนขนาดเล็กด้าน งบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์ ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แก่นักเรียนใน โรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งชุมชนช่วยเหลือได้ ในส่วนของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงภูมิทัศน์ใน โรงเรียน ควรจัดทำโครงการ ปรับปรุงภูมิทัศน์โรงเรียนเพื่อสนับสนุนทางด้านวิชาการให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โดยใช้ภูมิทัศน์เป็นสื่อ ควรแก้ปัญหาการขาดแคลน ครูด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น สอนแบบบูรณาการเนื้อหา บูรณาการกลุ่มอายุ (คละชั้น) ครูเวียนสอน ครูฝึกสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนช่วยกันระดมทรัพยากรเพื่อจ้างครูเพื่อให้ครูเพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในทุก ๆ ด้าน เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องเขียน แบบเรียน อาหารกลางวัน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมีความพร้อมในการเรียนจนจบการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โรงเรียนควรพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก แหล่งเรียนรู้ของชุมชน เตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วม ให้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วม การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ สาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) เป้าหมาย ข้อ (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาด้วย ควรจัดให้มีระบบและกลไก ในการระดมทรัพยากร ที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม โปร่งใส มีแผนการดำเนินการที่ชัดเจนว่าจะนำทรัพยากรที่ได้ไปพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน ควรมีการ วิจัย และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม จัดทำ Best Practice การมีส่วนร่วมมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับรู้

3. จากการศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนบ้าน โนนตาลนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 2 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง จากการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการยกระดับคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการ

พัฒนา โดยทำการเก็บข้อมูล จากรายงานผล การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง เมื่อวันที่ 23 – 25 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553 ของโรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน :

ประถมศึกษา ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึง ประสงค์ เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = ดี : รอบ สอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐาน ที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = พอใช้ : รอบสอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตาม หลักสูตร เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = ปรับปรุง : รอบ สอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษา มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และ พัฒนาค้นเองอย่างต่อเนื่อง เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = ปรับปรุง : รอบสอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เปรียบเทียบการประเมิน คุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ = ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ = ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากรายงานผลการประเมินภายนอก รอบแรก ของ โรงเรียนบ้านโนนตาลหนามแห่ง มาตรฐานที่มีระดับพอใช้ คือ มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ต้อง ปรับปรุง คือ มาตรฐานที่ 5 และ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช พรหมจันทร์ (2552 : 125) ค้นพบว่า มาตรฐานที่ยังไม่ได้คุณภาพ คือ ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และ

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (องค์การมหาชน) รายงานประชาชนครบรอบ 8 ปี (3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551) (2551) ได้กล่าวว่า พบว่าในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก มาตรฐานที่ยังไม่ได้คุณภาพได้แก่มาตรฐานที่ 4 5 และ 6 ส่วนในการประเมินคุณภาพรอบสอง มาตรฐานที่สถานศึกษาไม่ได้คุณภาพส่วนใหญ่ ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 5 และ 6 ตามลำดับ และจากรายงานผลการประเมินภายนอกรอบสอง มาตรฐานที่ 4 5 และ 6 มีคุณภาพระดับดี และจากการสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนบ้าน โนนตาลหนามแห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทรบุรี เขต 2 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ประสบความสำเร็จ จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษา จัดทำโครงการส่งเสริมโครงการงานวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทโครงการงาน วิทยาศาสตร์ทุกชั้นเรียน และพานักเรียนเข้าร่วมแข่งขัน โครงการงานวิทยาศาสตร์(ประเภททดลอง) ระดับช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเครือข่ายชุมพลบุรี 2 และเป็นตัวแทนไปแข่งขันระดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทรบุรี เขต 2 ได้รับรางวัล เหรียญเงิน เนื่องในงานมหกรรมการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2553 จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานที่กำหนดนั้น ต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญ และใช้การบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle or Quality Control Circle : PDCA) เป็นกระบวนการพัฒนา เป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้จัดการศึกษาไปสู่คุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมกัน

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ เพิ่ม โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับสาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” และเป้าหมาย ข้อ (1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งและมีใจรักมาเป็นครูณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง : โรงเรียนบ้าน โนนตาลหนามแท่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 สถานศึกษาควรจัดทำแผนปฏิบัติการ ให้มีโครงการ/กิจกรรม มีการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ให้มีการวัดผลประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.2 สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งกรรมการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นกรรมการ

1.3 ครูควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการหลากหลาย ออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต จัดแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน โดยใช้สื่อและเทคโนโลยี และวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินจากสภาพจริง

1.4 ควรพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา โดยประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน จัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ครบวงจร กำหนดกรอบเส้นทางในการนิเทศ ติดตาม นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาครูผู้สอนในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2.3 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาคุณภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY